

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1989/19

Karar Sayısı : 1989/32

Karar Günü : 5.9.1989

R.G. Tarih-Sayı :15.10.1989-20313

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Söğüt Kadastro Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 21.6.1987 günlü, 3402 sayılı "Kadastro Kanunu"nun, 45. maddesinin üçüncü fıkrasındaki "Orman sınırları içerisinde kalan veya orman dışına çıkarılan alanlarda iskân suretiyle veya toprak tevzii yoluyla verilen yerler (işlemleri tamamlanmamış olsa dahi) başka bir şart aranmadan hak sahipleri adına tesbit ve tescil edilir" hükmünün Anayasa'nın 44., 169., 170. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülerek "iskân tapuları" açısından iptali istemidir.

I- OLAY :

Kadastro çalışmaları sırasında, Hazine adına tesbit edilen parselden ayrılan 520 parsel no.lu taşınmazın davalılar adına tesciline Kadastro Komisyonunca karar verilmiş, Bilecik Orman İşletmesi Müdürlüğü'nün bu yerin orman olduğunu ileri sürerek Hazine lehine yapılan tesbite karşı itirazının reddine ilişkin Komisyon kararının tebliği üzerine, davacı Söğüt Orman İdaresi'nin mahkemeye başvurarak bu kararın iptali ile dava konusu parselin orman olarak tapulama dışında bırakılması için açtığı davada yapılan keşifte iskan suretiyle verilen taşınmazın orman niteliğinde ve orman sayılan yerlerden olduğu anlaşılmış, davada uygulanma durumunda bulunan 3402 sayılı Yasa'nın 45. maddesinin üçüncü fıkrasının "iskân tapuları açısından" Anayasa'nın 44., 169. ve 170. maddelerine aykırı olduğu görüşünü taşıyan yerel mahkeme iptal istemiyle 29.5.1989 gününde doğrudan Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ :

A- İPTALİ İSTENEN YASA KURALI :

21.6.1987 günlü, 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun, Anayasa Mahkemesi'nin, Resmi Gazete'nin 20.8.1988 günlü, 19905. sayısıyla, 25.8.1989 günlü, 20263. sayısında yayımlanan 1.6.1988 günlü. Esas 1987/31, Karar 1988/13 ve 14.3.1989 günlü. Esas 1988/35, Karar 1989/13 sayılı kararından sonra, üçüncü fıkrasıyla birlikte 45. maddesinin yürürlükteki biçimi şudur :

"MADDE 45.- (Birinci fıkra iptal edildi, Anayasa Mahkemesi'nin 1.6.1988 günlü, E. 1987/31, K. 1988/13 sayılı kararıyla). (İkinci fıkra iptal edildi, Anayasa Mahkemesi'nin 1.6.1988 günlü, E. 1987/31, K. 1988/13 sayılı kararıyla)

Orman sınırları içerisinde kalan veya orman dışına çıkarılan alanlarda toprak tevzii yoluyla verilen yerler (işlemleri tamamlanmamış olsa dahi) başka bir şart aranmadan hak sahipleri adına tespit ve tescil edilir.

(Bu üçüncü fıkradaki "tapulu yerlerle" ibaresi 1.6.1988 günlü, E. 1987/31, K. 1988/13 sayılı; "iskân suretiyle veya" ibaresi de 14.3.1989 günlü, E. 1988/35, K. 1989/13 sayılı Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilmiştir ".... orman sınırları içinde kalan" ibaresiyle bu ibareden

sonraki "veya" bağlacı da Anayasa Mahkemesi'nin 13.6.1989 günlü, E. 1989/7, K. 1989/25 sayılı kararıyla iptal edilmiş olup bu karar henüz yayımlanmamıştır.)

6831 sayılı Orman Kanununun değişik 2 nci maddesinin (B) bendinin uygulanmasında bu madde hükmü tatbik edilir.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu gereğince belirtilen turizm alanlarında Orman Kanunları hükümlerine göre tahsis edilen yerlerde ve imar planlarının kapsadığı alanlarda kalan taşınmaz mallar hakkında yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanmaz."

B- İLGİLİ YASALAR :

6831 sayılı Orman Kanunu'nun konuyla ilgili 2. maddesi şöyledir :

"MADDE 2.- (Değişik : 5.6.1986-3302/1. Md.) Orman sayılan yerlerden:

A) Öncelikle orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen yerleştirilmesi maksadıyla, orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yer ile halen orman rejimi içinde bulunan funda ve makilerle örtülü yerlerden tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerler,

B) 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden; tarla, bağ, bahçe, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık (antep fıstığı, çam fıstığı) gibi çeşitli tarım alanları veya otlak, kışlak, yaylak gibi hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler ile şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanları,

Orman sınırları dışına çıkartılır.

Orman sınırları dışına çıkartılan bu yerler Devlete ait ise Hazine adına, hükmü şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ise bu müesseseler adına, hususi orman ise sahipleri adına orman sınırları dışına çıkartılır. Uygulama kesinleştikten sonra tapuda kesin tahsis ve tescil işlemi yapılır.

Bu yerler dışında orman sınırlarında hiçbir suretle daraltma yapılamaz.

Bu madde hükümleri; muhafaza ormanı, milli park olarak ayrılan, izin ve irtifak hakkı tesis edilen ormanlık alanlarda ve 3 üncü madde ile orman rejimi içine alınan yerlerde bu niteliklerin devamı süresince, yanan orman sahalarında ise hiçbir şekilde uygulanmaz.

Bu maddenin (B) bendi ile orman sınırları dışına çıkarılıp, 2924 sayılı kanunun 11 ve 12 nci maddeleri gereğince fiili durumlarına göre ifraz edilerek bedeli karşılığı satılacak yer yapı ve tesisleri kullananlardan, satış işlemleri tamamlanıncaya kadar ecri misil alınmaz."

C- DAYANILAN ANAYASA KURALLARI :

1. "MADDE 44.- Devlet, toprağın verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek, erozyonlar kaybedilmesini önlemek ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alır. Kanun bu amaçla, değişik tarım bölgeleri ve çeşitlerine göre toprağın genişliğini tespit edebilir. Topraksız olan veya yeter

toprağı bulunmayan çiftçiye toprak sağlanması, üretimin düşürülmesi, ormanların küçülmesi ve diğer toprak ve yeraltı servetlerinin azalması sonucunu doğuramaz.

Bu amaçla dağıtılan topraklar bölünemez, miras hükümleri dışında başkalarına devredilemez ve ancak dağıtılan çiftçilerle mirasçıları tarafından işletilebilir. Bu şartların kaybı halinde, dağıtılan toprağın Devletçe geri alınmasına ilişkin esaslar kanunla düzenlenir."

2. "MADDE 169.- Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz.

Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz."

3. "MADDE 170.- Ormanlar içinde veya bitişiğindeki köyler halkının kalkındırılması, ormanların ve bütünlüğünün korunması bakımlarından, ormanın gözetilmesi ve işletilmesinde Devletle bu halkın işbirliğini sağlayıcı tedbirlerle, 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tamamen kaybetmiş yerlerin değerlendirilmesi; bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin tespiti ve orman sınırları dışına çıkartılması; orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için Devlet eliyle anılan yerlerin ihya edilerek bu halkın yararlanmasına tahsisi kanunla düzenlenir.

Devlet, bu halkın işletme araç ve gereçleriyle diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırıcı tedbirleri alır.

Orman içinden nakledilen köyler halkına ait araziler, Devlet ormanı olarak derhal ağaçlandırılır."

IV- İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Mahmut C.CUHRUK, Yekta Güngör ÖZDEN, Necdet DARICIOĞLU, Yılmaz ALİEFENDİOĞLU, Muammer TURAN, Servet TÜZÜN, Mustafa ŞAHİN, İhsan PEKEL, Selçuk TÜZÜN Ahmet N. SEZER ve Erol CANSEL'in katılmalarıyla yapılan ilk inceleme toplantısında iptali istenilen ibare Anayasa Mahkemesi'nce daha önce iptal edilmiş olduğundan, dosyada eksiklik bulunduğu üzerinde durulmayarak esas yönünden karar verilmesi uygun bulunarak ilk inceleme raporu, itiraz konusuyla ilgili dava dosyası ve ekleri, iptali istenen Yasa ve dayanılan Anayasa kuralları ile

bunların gerekçeleri ve öbür yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Yerel mahkeme, Anayasa'nın 152. maddesi ile 1949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesinin birinci fıkrasına göre Anayasa Mahkemesi'ne yolunca başvurmuştur. Gönderilen işin incelenmesi, Anayasa'nın 148. ve 1949 sayılı Yasa'nın 18. maddesinin 2. bendi uyarınca Anayasa Mahkemesi'nin görev ve yetkisi içine girmektedir. Bu konularda bir aykırılık söz konusu değildir.

B- Davacı Orman İdaresi, itirazının reddi üzerine görevli ve yetkili yerel mahkemede dava açarak iptalle birlikte tapulama dışında bırakılmasına karar istediğinden bu durumuyla konu, yerel mahkemenin görev ve yetkisi içinde bulunduğundan 1949 sayılı Yasa'nın 28. maddesi uyarınca bakılmakta olan bir dava vardır. Ayrıca, itiraz konusu fıkra, karara esas alınacağından, mahkemenin elindeki davada uygulanacak yasa kuralıdır.

C- 1949 sayılı Yasa'nın 28. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, itiraz yoluna başvuran mahkeme, dosyadaki belgelerin konuyla ilgili olanlarının onanlı örnekleri yerine Anayasa Mahkemesi'ne dosyanın aslını göndermiştir. Ancak, işin niteliği ve aşağıda belirtilecek durum karşısında bu eksiklik sorunu üzerinde durulmasına gerek görülmemiştir.

D- 21.6.1987 günlü, 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun 45. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "... iskân suretiyle ..." ibaresiyle bu ibareden sonra gelen "veya" bağlacı. Anayasa Mahkemesi'nin 14.3.1989 günlü, Esas 1988/35, Karar 1989/13 sayılı kararıyla iptal edilmiş yerel mahkemenin başvurusundan sonra 25.8.1989 günlü, 20263 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla da yürürlükten kalkmıştır. Bu durumda geçerliği kalmayan bir hüküm için aynı konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına karar verilmelidir.

V- SONUÇ :

21.6.1987 günlü, 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun 45. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "... iskân suretiyle ..." ibaresi ve bu ibareden sonra gelen "veya" bağlacı. Anayasa Mahkemesi'nin 14.3.1989 günlü, Esas 1988/35, Karar 1989/13 sayılı kararıyla iptal edildiğinden eksiklik sorunu üzerinde durulmaksızın aynı konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına,

5.9.1989 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mahmut C. CUHRUK	Yekta Güngör ÖZDEN	Necdet DARICIOĞLU
Üye	Üye	Üye
Yılmaz ALİEFENDİOĞLU	Muammer TURAN	Servet TÜZÜN

Esas Sayısı : 1989/19
Karar Sayısı : 1989/32

Üye

Mustafa ŞAHİN

Üye

İhsan PEKEL

Üye

Selçuk TÜZÜN

Üye

Ahmet N. SEZER

Üye

Erol CANSEL